

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

An vendi possit exercitium cuiusuis scientiae absque simonia. Punct. 10.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

ditione expressa, si ad fidem convertaris, si sis religiosus, si Sacramenta ministras, vel frequentes, & non aliter ita expressè Suar. lib. 4. de Simon. c. 16. n. 14. Mol. tract. 2. de iustit. dist. 93. c. 1. 4. Sanch. multis allegatis lib. 1. de sponsalib. disp. 93. n. 4. Lessius lib. 2. c. 35. dub. 12. n. 67. Et probatur manifeste, ex cap. cum sit proprium. 2. de conditionib. appositis: ubi enim manu mittitur seruis, eique libertas conceditur ea conditione, & modo, ut monachus fiat, & non aliter: libertas autem pretio est estimabilis. Ergo iam conceditur aliquod pretio estimabile sub conditione monachatus. Et ratio est: quia ex vi illius donationis non imponitur donatio aliqua obligatio, sed ei datur optio, ut si velit à seruitute exire, exigat religionem, sin minus seruis maneat, sicut antea: qua etiam ratione validum censetur legatum relictum alicui sub conditione, & pacto, ut sacerdos, vel religiosus fiat, sicut multis allegatis probat Sanch. lib. 1. de sponsalib. disp. 34. num. 15.

8. Quocirca solum in eo casu existimo Simoniam esse pretium offerre pro actu, & exercitio virtutis cedente in propriam utilitatem: quando ex datione pretij determinaris, & obligatis ad exercendam virtutem: ita expressè Suar. lib. 4. cap. 16. num. 17. & tenet Abbas cap. cum in Ecclesia, de Simon. n. 7. & Rodan. 3. p. c. 5. n. 23. Et in hoc casu explicandus est Text. in can. quam pio. 1. g. 2. ubi quoddam monasterium praelato carens petebat ab alio, ut sibi de Abbate prouideret: cui petitione nolebat monasterium annuere, nisi facta sibi aliqua recompensatione. Respondet tamen Bonifac. se esse anxium, & dubium non de responsione danda, sed quibus verbis danda esset, ne multum eos religiosos contritaret; ac tamen summa modestia, & prudentia eos conuincit, nullo modo talem exactiorem licere argumentum desumpto ex Apostolorum exemplo de quibus dicit nunquam prouocasse aliquem ad Dei cultum aliquo muneris intervenientem. Intelligi inquam debet nunquam prouocasse aliquem ad Dei cultum, imponendo illi determinatam obligationem; relinquendo tamen in sua libertate, & optionem illi concedendo, ut si velit sui donis, Sacramenta frequentet; vel aliud spirituale faciat, sin minus dono illo temporali, careat, optime posse ab Apostolis, & sanctis Patribus fieri. Hinc sequitur illicitum esse, si pauperem alas in studio, & propter alimenta imponas illi obligationem de Sacerdotio, vel religioso statu sumendo. Erit tamen licitum obligare illum ad restitutionem expensarum, si religiosus non fuerit: quia in hoc casu nullam ei imponis propriam obligationem, sed declaras intentionem tuam limitatam esse, neque velis sustentationem illi donare, nisi sub conditione illa de statu religioso, cum enim dominus sis diuitiarum tuarum, potes sub hac, vel illa conditione donare, & non alia: ita Suar. illo cap. 16. num. 13. & Lessius cap. 35. dub. 12. n. 67.

Sanchez vero lib. 1. de sponsalib. disp. 39. n. 4. in vlt. ratione & num. 7. aliter respondet supra dicto cap. Quam pio, dicit namque licitum esse te obligare muneribus, & donis ad Dei cultum cedentem in utilitatem tuam propriam. Secus vero, si cederet in utilitatem donantis, vel alterius; nam pro prima obligatione nihil recipitur à donante; non igitur committere potest Simoniam: Pro secunda autem donatione, iam in se, vel in alio recipit emolumentum spirituale. Ergo est Simoniacus: & de hoc casu loquitur textus siquidem monasterio praelato carente petebantur munera, ut praelatus illi concederetur, cuius concessio in utilitatem ipsius monasterij dantis pecuniam cedere debebat, non in utilitatem dantis praelatum. Fator huiusmodi solutionem textui conuenire, ac proinde ex illo non probari datam pecuniam pro actu cedente in utilitatem propriam ipsius recipientis pecuniam esse Simoniam. At quia in cap. quam pio, & cap. vlt. de Pactis, & aliis generaliter pacta prohibentur absque distinctione, & opus spirituale quod exigitur ex vi muneris cedat in utilitatem dantis pecuniam, vel illam recipientis: ideo superior solutio data videtur subsistere. Quod autem Simonia non eueretur, ex eo quod des pecuniam Petro pro actu cedente in propriam eius utilitatem optime probatur à Suar. illo cap. 16. à num. 18. variis exemplis. Primum de religione emente ab aliquo eius ingressum, solum ob eius utilitatem spirituales, in quo certe religio, etiam si nihil spirituale reciperet, committeret Simoniam. Secundò de fratre minore, natu, qui à primogenito emeret, ut religiosus fieret eo sine, ut ipse frater minor hereditate succederet sine dubio esset Simoniacus; & verè emeret rem spiritalem, licet illam non reciperet. Idem est, si dato temporali pretio obligares alium ad orandum in suam utilitatem esto inde tibi nihil spirituale, vel temporale commodi eueneret. Ratio vero est; quia ad emptionem solum requiritur, ut res empta non sit sub dominio, & potestate ementis, sed per emptionem constituitur à vendente in eo statu, & modo, quo emens intendit. Quod optime fit, etiam si in utilitatem vendentis cedat.

An vendi possit exercitium cuiusvis scientia abique Simonia?

S V M M A R I V M.

1. Aliqui existimant pro officio docendi Theologiam pretium dare, vel recipere Simoniam esse.
2. Contrarium est probabilius.
3. Pro licentia docendi procedente à iurisdictione temporalis pretium recipi potest.
4. Vendere gradum Magistri, & Doctoris non est Simonia.
5. Pro responsione casuum conscientia, Probabilius est pretium posse recipi.
6. Item pro munere docendi doctrinam Christianam.
7. Pro concione, & persuasione infidelium ad fidem, & fidelium ad penitentiam Simonia est pretium recipere.

1. DE sola Theologia est difficultas, an eius venditio sit Simonia? Pro cuius explanatione notandum est quinque esse functiones Theologiae. Prima deducere conclusiones ex principiis fidei, siue necessario, siue probabiliter. Secunda interpretari scripturas. Tertia dare responsa ad pacandas conscientias. Quarta docere doctrinam Christianam. Quinta concionari, seu persuadere infidelibus ad fidem, & fidelibus ad iustitiam, & maiorem firmitatem.

De primo, & secundo munere, quod est deducere conclusiones ex principiis fidei, & interpretari scripturam. Prima sententia affirmat esse Simoniam pretium pro ipsis docendis recipere: Ita Paludan. 4. dist. 25. quast. 5. num. 20. Antonia. 2. part. tit. 1. cap. 5. §. 7. notab. 6. in fine. Syluest. verb. Simonia, quast. 10. & inclinat Hostiens. in cap. quia nonnulli, de Prescriptis. Fundamentum est; quia munus Theologi, ut dicit August. 14. de Trid. cap. 1. est roborare, ac illustrare, ac credibilia facere principia fidei, & ex illis principijs illustratis, roboratis deducere conclusionem: at talis deductio non fit lum à principio naturali, sed etiam supernaturali: & proposito pro fidei diuinam procedit, & ideo maiorem certitudinem habet, quam quilibet conclusio scientifica, & ex alia parte conuenit maxime ad spirituale saluam. Ergo est inuendibile tale munus.

2. Contrariam sententiam scilicet non esse Simoniam recipere pecuniam pro officio docendi, & interpretandi scripturam (scilicet interpretacionem, quae fit ex instinctu Spiritus sancti) censo probabiliorum: & docet Suar. lib. 4. de Simonia cap. 18. num. 7. & affirmat hodie esse communem, & in scholis receptam: & tenet Glossa in cap. vendentes: quast. 3. & in c. qui fundat. 1. q. 1. verbo sanitatis, & cap. de quibusdam. 37. dist. verbo magistris; Adrian. quodlib. 9. art. 1. fine. Victor. relect. de Simonia num. 6. Soto Ph. 9. de iustit. q. 5. art. 1. & quast. 6. art. 2. ad 2. Lessius lib. 2. cap. 35. dub. 13. n. 80. Tolet. lib. 5. summ. cap. 88. numer. 3. & 4. & habetur leg. 10. tit. 17. part. 1. & ibi Gregor. Lop. Ratio est à contrario, nam esse Theologia procedat à principijs reuelatis: non tamen ab illis, quatenus reuelata sunt, sed quatenus modificantur per principia naturalia. Deinde non ordinatur hoc munus per se ad saluam animae, sed potius ad illustrandum intellectum in hac doctrina, sicut & in alia scientia naturali. Ergo est vendibile. Adde per accidens esse; quod Theologia procedat à principijs reuelatis, & fide diuina creditis ad hoc munus docendi. Nam qui de aliquo principio fidei voluntarie dubitat, eodem modo potest docere, sicut habens fidem. Ergo per accidens se habet conueniens supernaturalis fidei ad huiusmodi officium.

3. Hinc inferitur pro licentia docendi, si procedat à iurisdictione temporalis posse pretium recipi absque Simonia: nam per cathedram datur haec licentia, & tamen si aliquis venderet cathedram, non esset Simoniacus, sed iniustus, aliis vendere suffragium in oppositione ad cathedram Theologiae esset simoniacus, quod nullus dicit; & ita docent Innocent. P. normitan. in cap. 2. de Mag. Antonin. 2. p. tit. 1. cap. 1. n. 17. Tab. verbo magister n. 10. Gregor. Lopez leg. 10. tit. 17. part. 1. Suar. cap. 18. num. 14. Lessius lib. 2. cap. 35. n. 83. Neque oblat cap. 2. & 2. de Magistris. ubi prohibetur dari hanc licentiam docendi pecunia. Quia illa prohibitio non facit actum esse Simoniacum, sed esse iniustum, & illicitum.

4. Secundo inferitur; vendere gradum Magistri, & Doctoris non esse Simoniam; ita docere videtur Antonia. 3. tit. 5. cap. 2. §. 6. & ex illo Tabiena verbo magistrum. numer. 11. expressè Suar. supra illo cap. 18. num. 16. Lessius dub. 13. num. 83. Ratio est; quia huiusmodi gradus, sunt quaedam publicae approbationes ad docendum, & consulendum, & cum aliquibus priuilegijs, & facultatibus, & commoditatibus, vel honoribus omnino temporalibus; quae omnia naturalia sunt.

sunt. Ergo non est Simonia eorum venditio: & ita videmus exigi pro magistrali, & doctorali Theologiae summam pecuniam, quae ratione stipendij, & sustentationis praeside satis honestari non possit. Neque refert, ut optime dicunt Suar. & Lessius supra collationem, vel institutionem huius gradus Pontificiam esse: quia etiam Pontifex potest aliqua temporalia instituire, & conferre ad splendorem rerum spiritualium, quae non eo ipso sunt materia Simoniae, nisi specialiter prohibeantur in iure religionis, quod in his gradibus non inuenitur. Addit praeterea Suar. supra num. 17. in fine, obligatum ratione cathedrae beneficii, aut alia via docere Theologiam, si pretium exigat pro tali officio non fore Simoniacum: quia nunquam exigit pro aliqua re spirituali, sed temporalis: & confentit Aragon. quae. 100. articulo, 3. vel. in eadem solus. pag. 1116.

5. Tertium munus Theologi est responsa dare casibus conscientiae: circa quod Lessius cap. 35. dub. 13. num. 78. & 79. affirmat Simoniam esse pro eo pretium expostulata. Ergo tamen probabilius existimo Simoniam non esse tenet D. Thom. quae. 100. art. 3. ad 3. Nauar. cap. 13. num. 200. Suar. cap. 18. num. 19. & 20. Ratio, est, quia illa instructio est naturalis, & humano labore acquisita: vendi ergo potest. Quia ratione canonice pretium recipere solent: pro huiusmodi responsis, sicut & pro aliis consiliis. Non debet ergo Theologus peioris conditionis esse, cum responsum ab utroque procedens eiusdem rationis sit. Neque oblat interrogantem ad pacandas conscientias, & ad alios supernaturales referre huiusmodi interrogationes: quia eius intentio non mutat actionem, quae per se ad id non ordinatur: solum enim tale responsum ordinatur per se ad illustrandum intellectum, & tollendam ignorantiam, ne aliquid fiat contra rectam rationem, & iustitiam.

6. Quartum munus est docere doctrinam Christianam: pro quo probabilius existimo posse pretium recipi, si solum instructio referatur ad iuuandum memoriam alterius, & exerceendam illamita Vgolin. tab. 1. cap. 10. §. 3. num. 3. Suar. cap. 18. fine. At si doceatur Christianus non solum ad iuuandum memoriam, sed etiam ad confirmandum eum in fide, & operandum iuxta illam: sine dubio talis instructio supernaturale opus est, utpote ad supernaturalem finem ordinatum. Idemque a fortiori dicendum est de instructione infidelis, ut ad fidem conuertatur, & maxime si talis instructio facta est in baptismo: quia tunc est ministerium Ecclesiasticum: & ita tradunt communiter doctores sot. quae. 7. art. 1. fine. Suar. cap. 28. numer. 19. & 20. Lessius lib. 2. de iustit. cap. 35. dub. 13. num. 78. & constabit ex iam dicendis.

7. De quinto munere Theologiae, quod est concionari, & infideles ad fidem persequere, & fideles in eius firmitate roborare, & ad eius obsequium incitare, absque dubio est. Simonia pro iis pretium recipere, tenet D. Thom. q. 100. art. 3. ad 2. & ibi Caetan. & quodlib. 2. art. 12. & in 4. dist. 25. quae. 3. art. 2. questione. 2. ad 4. & 5. & ibi Paludan. q. 5. Angel. Simonia 3. num. 9. Tab. num. 8. Hostiens. in sum. lib. 6. tit. 5. Lessius lib. 2. c. 35. dub. 13. n. 79. Suar. lib. 4. cap. 18. n. 2. aliis relatis.

Ratio est: quia sacra concio refertur primo, & per se ad mouendam voluntatem, & inclinandum illam ad bonum: est ergo ex parte finis maxime spiritualis. Ex parte etiam principij constat, cum praedicator sit minister Dei, & eius loco subrogati. Quocirca cum ipse Matth. 10. dixisset Apostolis, ut praedicarent regnum caelorum appropinquasse, & infirmos curarent, mortuos suscitarent, leprosos mundaarent, daemones eiecissent, concludit *Gratis accepistis, gratis date*. Quae verba super omnia antecedenter eque cadunt, ac proinde sicut ex illis inferitur non posse Apostolos pretio daemones eicere, mortuos suscitare, nec miraculose leprosos mundaere: ita neque posse verbum Dei praedicare.

PUNCTVM XI.

An labor reperitur in operibus spiritualibus, & obligatio ad illa pretio compensari possit absque simonia.

SVMMARIVM.

- 1 Pro labore operibus spiritualibus in intimè coniuncto, & ab illis inseparabilibus, plures censent recipi pretium posse.
- 2 Probabilius est oppositum.
- 3 Pro labore extrinseco, & cum operibus spiritualibus necessario annecto bene potest pretium recipi.
- 4 Quid pro labore impenso à familiari praelati, pro obtinendo tibi beneficium, ordinem, dispensationem, aliamque gratiam, vel iustitiam? Affirmandum est Simoniam esse ex iure postriuo.
- 5 Tria pro superioris doctrina intelligentia aduertuntur.

Ferri. à Castro Sum. Mor. Pars III.

D Vplex est labor in iis operibus, alius illis intimè coniunctus, & sine quo fieri non possunt accidentalis, & extrinsecus, & ab opere spirituali separabilis.

1. Non pauci doctores docuerunt pro labore operibus spiritualibus intimè coniuncto posse pretium accipi absque Simonia: ita Adrian. quodlib. 9. art. 1. in resol. lit. O. Altifidor. 3. part. quae. penult. de Simonia, Bonavent. in 4. dist. 25. art. 1. q. 4. fine. Maiol. ibi quae. 1. fine §. haftenus. Glossa in cap. significatum de Præbendis verbo itaque Iesuis. Clarus verbo Simon. n. 2. Atag. n. 6. conferuit ex parte. Lessius lib. 2. cap. 35. dub. 8. n. 53. & 54. Ratio huius sententiae est: quia Matth. 10. & Luca 10. affirmatur ministrantem in iis rebus spiritualibus dignum esse mercedem: est autem dignus mercede ratione bonorum spiritualium, quae aliis confert, neque ratione actionis, quam confert: si enim haec omnia posset sine vilo labore, & temporis diuturnitate conferte, nullam mercedem, pretiumve exigere posset. Ergo est dignus mercede pro labore, & tempore, quod infumit in facris faciendis, & quatenus illae actiones sacrae sunt sibi molestae, & aliarum actionum sibi vilius impeditur. Quia ratione maiori stipendio, & sustentatione dignus est, qui toto die audit confessiones, quam qui vna hora, & qui missam canit, quam qui illam recitat. Alias deterioris conditionis essent ministri Ecclesiae, quam actores, & negotiatores temporalium rerum, qui ob defatigationem, & tempus impensum, & tempus quod infumit, possunt aliquid ferre. Cur ergo priuati debent ministri, qui in negotiis salutis aeternae incumbunt?

2. Nihilominus tamen secunda sententia communior, & probabilior negat pretium recipi posse pro hoc labore intrinseco & necessario coniuncto operibus spiritualibus. Posse tamen recipi stipendium sustentationis, si alias actio spiritualis debita non sit. Teneat hanc sententiam, & late probat Duran. in 4. dist. 25. quae. 3. num. 10. Paludan. quae. 5. Syluest. verbo Simonia. quae. 9. Victor num. 29. Abbas in cap. tuam n. 4. de Simonia. Innocent. & Hostiens. in cap. 3. Ne praelati vires suas. Sous lib. 9. quae. 6. art. 1. Suar. pluribus relatis lib. 4. de Simonia. cap. 2. num. 5. & segg. Valent. disput. quae. 16. part. 2. vel. nihilominus. pag. 1639. Tolet. lib. 5. c. 88. n. 5. Gutier. canon. quae. cap. 29. num. 12. Manuel. verbo Simonia, cap. 48. conclus. 5.

Ratio est: quia labor intrinsecus operi nullam aliam estimationem habet praeter ipsum opus: qua ratione opus, cui maior labor annexus est, maiori pretio est dignum ceteris paribus. Ergo si opus de se inuendibile, sit etiam labor ei adiunctus, & ab illo inseparabilis: at omnes actiones sacrae iure diuino inuendibiles sunt. Ergo etiam labor adiunctus intendibilis erit. Exemplo declaro: si enim lapis aliquis pretiosus, cui annexa est aliqua proprietas prohibeatur emi, & vendi etiam proprietas prohibeatur emi, & vendi: quia non potest emi, & vendi proprietas per se sine lapide. Ergo cum iure diuino prohibitum sit emi, & vendi opus facrum, etiam labor, & defatigatio, quae illis necessaria, & per se sunt coniuncta, quasi quaedam proprietates prohibentur vendi: facitque ad id cap. si quis dicere 1. quae. 3. ibi qui horum alterum vendit, sine quo nec alterum prouenit, neutrum inuenditum dereliquit.

Argumentum autem adductum pro prima sententia solum probat ministrantem in iis officiis dignum esse mercede, hoc est stipendio pro labore suscepto, & quo maior labor suscipitur, eo ceteris paribus dignior est maiori stipendio, non tamen probat illum laborem posse vendi, si quidem est supra omne pretium, utpote in rebus spiritualibus habitum, & susceptum.

3. Alij labores sunt accidentales, & quasi extrinseci actionibus sacris, quique a moraliter loquendo) necessarii non sunt ad actiones sacras efficiendas, v.g. agere iter vnus leucae ad dicendum factum, quando id non annectitur officio, vel beneficio, expectare quotidie per horam, vel aliud tempus ad celebrandum, dicere Missam statutis in certis locis, & ad hoc obligari, promittere extra. in studium ad concionandum, &c. Pro iis igitur, & aliis similibus pretium exigi potest, & pro obligatione ad haec omnia efficienda: quia sunt temporalia onera, & priuant laborantem aliis commodis temporalibus: colligitur ex e. significatum de Præbendis, & ibi Glossa: ita Ioann. Gutier. canon. quae. cap. 29. num. 25. Man. verbo Simonia, cap. 58. num. 5. Tolet. lib. 5. cap. 88. num. 6. Valent. disp. 6. qu. 16. p. 2. vel. sexta ergo, pag. 1639. & affirmat ita tenere communiter doctores absque vlla controuersia: confentit Suar. cum aliis lib. 4. cap. 21. num. 15. & 17.

4. Ad haec reducet aliquis laborem appositum à familiari, & priuato praelati in obtinendo tibi beneficium, ordinem, dispensationem, vel aliam simi em gratiam, aut iustitiam. Quia videtur haec munera extrinseca esse spiritualibus, cum per se non requirantur ad illa: & ex alia parte videtur esse omnino temporalia: cum nihil aliud huiusmodi intercessiones sint, quam quidem fauor humanus pretio aestimabilis.

Ec Verum